

หลักสูตรอบรม

การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 77 วันที่ 15 – 16 กรกฎาคม 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 57 คน
จากเทศบาลตำบลบ้านปล้อง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

นายณพวัชร สิงห์ศักดิ์ ที่ปรึกษาด้านส่งเสริม
และพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนว
พระราชดำริ

กล่าวต้อนรับ หน่วยงานราชการอำเภอ ผู้บริหาร
ท้องถิ่น ส.อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน จากพื้นที่
ทต.บ้านปล้อง อ.เทิง จ.เชียงราย

1. ความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งมูลนิธิ
แม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ เข้ามาดำเนินการ
ในหมู่บ้านห้วยส้าน และหมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยใช้ แนวทางการพัฒนาทางเลือก เพื่อสร้าง
โอกาสในการ ปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
มาเป็นอาชีพ ที่สุจริต

2. ความเป็นมาของหลักสูตรการอบรม รัฐบาลได้
แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ โดยมี
รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็น
ประธานคณะกรรมการ มีนโยบายให้ขยายผลโครงการฯ ไปสู่
พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัดคือเชียงใหม่ เชียงราย

แม่ฮ่องสอน และพะเยา จำนวน 19 อำเภอและให้สถาบัน
ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ มาจัดการ
อบรมให้

3. สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วม
การแลกเปลี่ยน จากทุกคน และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่
ของตนเองอย่าง เหมาะสมกับชุมชน และแก้ปัญหาเพื่อ
พัฒนาคุณภาพชีวิต โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการ
ดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือก ในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

นายฉัตรชัย คีตอ่วง เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ
คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้ง
ในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและ
ทางเลือกที่ดี ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับ
ชุมชนได้

2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้น
อยู่รอด ดูจากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้าง
พื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคง
สามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มี
การรวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้

3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุม
ทุกมิติ ตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ
โครงการร้อยใจรักจะมีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับ
หน่วยงานต่างๆ การคืนข้อมูล เพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของ
ปัญหาของตนเอง และประเมินความพร้อมของชาวบ้านใน
การประสานงาน

4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดู
จากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของ
ชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวง
ชอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วย
ระบบกัลกน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของ
คนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงงานการ
ทำงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่
โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

คำถามแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : หลังจากทำอ่างพวงเสร็จเรียบร้อยแล้ว เราสามารถ
ลำเลียงน้ำมายังอ่างพวงได้โดยวิธีการใด

ตอบ : ใช้ระบบกัลกน้ำ ลำเลียงน้ำจากแหล่งน้ำ หรือบ่อที่อยู่
สูงกว่ามายังอ่างพวง

ถาม : หากหน้าดินมีความแข็งเกินไป จะมีวิธีการใดที่จะช่วย
ให้ขุดได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

ตอบ : แนะนำใช้รถไถพรวนเล็ก ขุดบริเวณหน้าดินที่มีความ
แข็งออกก่อน จากนั้นจึงจะใช้แรงงานคนขุดได้ง่ายขึ้น

ถาม : เพราะเหตุใดต้องใช้ดินที่อยู่บริเวณกันบ่อผสมกับ
ปูนซีเมนต์

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ตอบ : เนื่องจาก ดินที่อยู่บริเวณก้นบ่อจะมีความชื้นที่เหมาะสม ซึ่งจะสามารถช่วยให้ผสมกับปูนซีเมนต์ได้ในสัดส่วนความชื้นที่เหมาะสม

ฐานการเรียนรู้ที่ 2 เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาลดผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้ เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิต และการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

คำถามแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : มีการใช้ยาฆ่าหญ้าในสวนมะม่วงหรือไม่

ตอบ : พื้นที่แปลงตรงนี้จะไม่ใช้ยาฆ่าหญ้า จะใช้เครื่องตัดหญ้าและแรงงานคนในการตัดหญ้าเพื่อป้องกันสารตกค้าง

ถาม : ในสวนส้มควรใช้ปุ๋ยชนิดใด

ตอบ : ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21

ถาม : มีการใช้สารเคมีและปุ๋ยในสวนมะม่วงหรือไม่

ตอบ : มี แต่สารเคมีที่ใช้ต้องผ่านการอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ทางบริษัท CP เพื่อป้องกันสารตกค้างในผลผลิต

ถาม : ควรใช้สารชนิดใดในการกำจัดหนอน

ตอบ : สารกำจัดแมลงเอ็กซอล สามารถกำจัดได้ตั้งแต่เพลี้ยไฟ หนอนเจาะลำต้น

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ความมั่นคงทางอาหาร ข้าว พืชอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์ กข 21 (อีโต้) เป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร 1 ไร่ 1 แสน (เป้าหมาย คือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการหมักดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปุ๋ยคอก)

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

คำถามแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : มีการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าวหรือไม่

ตอบ : มีการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ โดยจะคัดในช่วงตอนเย็น และการแยกปลูกข้าวในแปลงนาเพื่อเก็บเมล็ดพันธุ์ ที่สำคัญในการปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยวแปลงเมล็ดพันธุ์จะไม่ใช้เครื่องจักรเกี่ยวข้าว แต่จะใช้คนในการปลูกและเก็บเกี่ยว เพื่อป้องกันการปนของเมล็ดพันธุ์อื่นๆ

ถาม : ในการเพาะต้นกล้าเมล็ดพันธุ์ข้าว พื้นที่แปลง 1 ไร่ สามารถใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวเท่าไร

ตอบ : เมล็ดพันธุ์ข้าว 1 กิโลกรัมสามารถปลูกได้ 1 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปศุสัตว์

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากิแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

คำถามแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : หญ้าเนเปียร์มีกี่ชนิด และมีข้อแตกต่างกันอย่างไร

ตอบ : มี 2 ชนิด คือ พันธุ์ปากช่อง และอิสราเอล ข้อแตกต่างกันคือ พันธุ์ปากช่อง จะแพร่พันธุ์ได้รวดเร็ว เพาะพันธุ์ง่าย และมีอัตราการรอดชีวิตสูง แต่มีโปรตีนต่ำ อยู่ที่ประมาณ 8 เปอร์เซ็นต์ และพันธุ์อิสราเอล จะมีโปรตีนที่สูง อยู่ที่ประมาณ 12 - 14 เปอร์เซ็นต์ แต่จะแพร่พันธุ์และอัตราการเจริญเติบโตที่ช้ากว่าพันธุ์ปากช่อง

ถาม : เพราะเหตุใด ไก่ดำพันธุ์ภูพาน มีเครื่องในสีดำ แต่หัวใจเป็นสีแดง

ตอบ : โดยปกติแล้ว หัวใจของสัตว์ทุกชนิดจะมีสีขาว ซึ่งมีหน้าที่ในการไหลเวียนระบบเลือด การสูดเลือดที่มีสีแดง จึงทำให้หัวใจมีสีแดงนั่นเอง

ถาม : ในกรณีที่ต้องการพันธุ์ไก่ดำภูพาน สามารถซื้อพันธุ์ไก่ในพื้นที่นี้ได้หรือไม่

ตอบ : ในขั้นตอนทางโครงการจะเป็นการส่งเสริมให้ชาวบ้านในพื้นที่เลี้ยง เพื่อการบริโภคในครัวเรือนก่อน และการหารายได้เสริมโดยการขายปศุสัตว์ร่วมด้วย หากในอนาคตการส่งเสริมการเลี้ยงได้รับผลตอบแทนตามวัตถุประสงค์ อาจมีการขยายผลไปยังพื้นที่อื่นในอนาคต

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชณี : เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายสองแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิต : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้ภรรยาหมู่บ้านยะผา สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิตมั่วเร้าเข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบุรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับมาเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้ออกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วมจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ถาม : ยาเสพติด 1 ฤง มีจำนวนกี่เม็ด

ตอบ : นายสองแสง : 1 ฤง มีจำนวน 200 เม็ด

ถาม : ฝิ่น จำนวนครึ่งกิโลกรัม สามารถเสพได้นานประมาณกี่วัน

ตอบ : นายสองแสง : 1 อาทิตย์โดยประมาณ

ถาม : เด็กหรือเยาวชน ในกลุ่มชนเผ่าลีซอ หมู่บ้านห้วยสำน ได้ออกจากพื้นที่นอกชุมชน เพื่อไปทำงานหรือเล่าเรียนบ้างหรือไม่

ตอบ : นางรัชณี : ในอดีต ชนเผ่าลีซอจะนิยมแต่งงานตั้งแต่อายุยังน้อย เพื่อการสืบสานประเพณีของชนเผ่า เมื่อแต่งงานแล้วยังคงต้องอยู่ในหมู่บ้านนั้น หรือมีส่วนน้อยที่ไปทำงานหรือออกไปศึกษาเล่าเรียน ในพื้นที่นอกชุมชนอยู่บ้าง

ถาม : ในหมู่บ้านห้วยสำน มีโรงเรียนหรือสถานศึกษาบ้างหรือไม่ และผู้เรียนมีจำนวนเท่าใด

ตอบ : นางรัชณี : มีโรงเรียนอยู่ในหมู่บ้าน ซึ่งทางโครงการได้เข้ามามีส่วนช่วยในการพัฒนาด้านการศึกษา ทั้งรูปแบบและวิธีการสอนแบบใหม่ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ทำให้มีจำนวนนักเรียนมากขึ้นกว่าเดิม

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่สาย และนาย
สุรัตน์ สัจจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านบ้านเมืองงามใต้ ก่อนมี
โครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและ
ยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความ
เดือนร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามา
ดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วน
ราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นจำนวน
มากและได้จัดประชุมเพื่อหาความร่วมมือในการ
ดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่
ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด ใน
การดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วม
โครงการต่อมาได้มีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้า
ร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนาาร่วมกัน

ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่
สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคม หลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล
แล้วคืนข้อมูลให้แก่ชุมชน ได้จัดกระบวนการในการค้นหา
ปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการ
ประชุมซึ่งในเวทีการประชุมได้มีหลายหน่วยงานเข้า
มาร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา
จากการจัดเวทีประชุมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้
ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ
หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น

เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชุมจัดทำกฎระเบียบ
หมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมี
ส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

การดำเนินโครงการอาสาทำดี เป็นการให้โอกาสของ
โครงการร้อยใจรักษ์ เป็นกระบวนการนำผู้เสพเข้ารับการ
บำบัดยาเสพติดควบคู่ไปกับการฝึกทักษะ ฝึกอาชีพ

ทั้งนี้ การดำเนินโครงการขยายผลแหล่งน้ำไปใน
หมู่บ้านเครือข่ายพื้นที่ข้างเคียงโครงการฯ ได้นำต้นแบบการ
พัฒนาของโครงการฯ ทั้ง 4 หมู่บ้านหลัก 20 หมู่บ้านย่อย
นำไปปรับใช้ในการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบัน
โครงการฯ ได้มีการขยายผลแหล่งน้ำจำนวน 11 หมู่บ้านแล้ว

ประเด็นจากผู้เข้าร่วมการแลกเปลี่ยนภาคราชการ
กับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

-- ไม่มีประเด็นคำถามและประเด็นแลกเปลี่ยน --

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายพนวัชร สิงห์ศักดิ์ ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้มอบการบ้าน กล่าวสรุปกิจกรรม และมอบการบ้าน

กล่าวสรุป กิจกรรมการอบรมและแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาโครงการร้อยใจรักษ์ บ้านห้วยส้าน คือ การพัฒนาให้คนมีโอกาส สร้างทางเลือกให้กับคนในพื้นที่ เพื่อไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การพัฒนาโครงการฯ เข้าไปพัฒนาในทุกๆ ด้านเน้นการพัฒนาแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทุกมิติ ในระยะแรกของการพัฒนา เริ่มจากการศึกษาบริบทพื้นที่ ศึกษาภูมิสังคมให้เข้าใจพื้นที่อย่างถ่องแท้ก่อน หลังจากนั้น จึงเข้าสู่กระบวนการคืนข้อมูล เพื่อให้เกิดการ **ระเบิดจากข้างใน** ให้ตระหนักถึงปัญหาแล้วจึงพัฒนาร่วมกัน ในระดับท้องถิ่น ท้องถิ่นหน่วยงานราชการ ที่สำคัญ คนในชุมชนต้องร่วม ออกแรงด้วยในทุกกระบวนการ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้น ตลอดโครงการฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การบริหาร จัดการดูแลไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

ได้มอบการบ้านให้ผู้เข้ารับการอบรม 2 ข้อ คือ

1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน

2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการแก้ไข ปัญหาความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์คือ

1) เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหามหาชน ของท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน

2) ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหาร ระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ

3) สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมิงงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

สรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์ งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. อ่างพวงสันเขามี 2 ประเภท คือ อ่างพวงพลาสติก และอ่างพวงขอยซีเมนต์ วิธีการสร้างอ่างพวงสันเขา แต่ละประเภท
2. มาตรการการจัดการน้ำในชุมชน โดยการติดตั้งมาตรวัดน้ำ 3 บาท/หน่วย
3. การจัดตั้งคณะกรรมการดูแลน้ำในหมู่บ้าน เพื่อการดูแลและการจัดการระบบน้ำ
4. อ่างพวงสันเขา สามารถนำไปปรับใช้ในการเกษตร ได้ประมาณ 12 – 20 ไร่
5. การไหลของน้ำจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ โดยใช้ระบบกาลักน้ำ
6. การใช้แรงงานคนขุดอ่างพวงในพื้นที่ เพื่อให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการแสดงความเป็นเจ้าของและการกระจายรายได้ให้กับชาวบ้านในพื้นที่
7. การจัดสรรพื้นที่แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ป่าใช้สอย การปลูกป่าไฟ, ที่เนิน การปลูกไม้ผลเศรษฐกิจ, ที่ดอน การปลูกพืชผสมผสาน และการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ และ ที่นา การปลูกข้าวและพืชหลังนา
8. การเพิ่มคุณภาพและผลผลิตของพืชผลทางการเกษตร
9. การปลูกพืชหมุนเวียน 3 ระยะ คือ ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว
10. การตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อการต่อรองราคาผลผลิตกับพ่อค้าคนกลาง
11. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ภายในกลุ่มวิสาหกิจ
12. การปลูกไม้ดอก เพื่อการปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อการท่องเที่ยว และการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การปลูกเหลืองอินเดีย จั๋งดอกแดง หางนกยูง เป็นต้น
13. การใช้สารชีวภัณฑ์ และปุ๋ยหมักชีวภาพทดแทนสารเคมีในแปลงการเกษตร
14. การลดต้นทุนและการเพิ่มคุณภาพผลผลิตในแปลงนา
15. การแบ่งพื้นที่ 1 ไร่ 1 แสน เป็น 3 ส่วน คือ แปลงเกษตร บ่อน้ำ และการเลี้ยงปศุสัตว์

16. การแบ่งพื้นที่ 1 ไร่ 1 แสน เป็น 3 ส่วน คือ แปลงเกษตร บ่อน้ำ และการเลี้ยงปศุสัตว์
17. การใช้ขี้พืชมัก เป็นแหล่งตอนในการเลี้ยงปลา
18. การจัดตั้งกองทุนพันธุ์สัตว์, ยา/วัคซีน, อาหาร และ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับคนยากจน
19. การปลูกหญ้าเนเปียร์ 2 สายพันธุ์ คือ พันธุ์ปากช่อง มีโปรตีน 8% ขยายพันธุ์เร็ว และ หญ้าเนเปียร์หวาน อิสราเอล มีโปรตีน 12% แต่มีการขยายพันธุ์ช้า
20. อาหารลดต้นทุนสำหรับสุกร ใช้สูตรต้นกล้วยหมัก
21. อาหารลดต้นทุนสำหรับเป็ด/ไก่ ใช้สูตรหญ้าเนเปียร์สับผสม กับหัวอาหาร ในอัตราส่วน 30 : 70
22. การเลี้ยงไก่ดำพันธุ์ภูพาน 3 สายพันธุ์ โดยที่ภูพาน 1 ขนสีดำ , ภูพาน 2 ขนสีขาว และภูพาน 3 ขนสีทอง
23. การเลี้ยงเป็ดไข่กาก็แคมเบล มีอัตราการให้ไข่ตก อยู่ที่ 280 ฟอง/ตัว/ปี

แนวทางการนำไปปรับใช้ในพื้นที่

1. การบริหารจัดการปศุสัตว์ในพื้นที่
2. การปรับปรุงโรงเรือนให้เหมาะสมกับสถานที่
3. การส่งเสริมการปลูกหญ้าเนเปียร์
4. การประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับครัวเรือน
5. การทำปุ๋ยหมัก/การทำสารชีวภัณฑ์
6. การใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
7. การทำบัญชีครัวเรือน
8. การรวมกลุ่มเพื่อต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง
9. การลดใช้สารเคมีในแปลงเกษตร
10. การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
11. การนำระบบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ไปปรับใช้
12. การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการปลูกไม้ยืนต้น เพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์
13. การบริหารจัดการน้ำในชุมชน
14. การนำระบบกาลักน้ำไปใช้ในชุมชน

ตัวแทนผู้นำชุมชน สะท้อนปัญหาที่ต้องการแก้ไขเร่งด่วนในชุมชน

เทศบาลตำบลบ้านปล้อง อ.เทิง จ.เชียงราย

โดย นายบรรชา แสงสุวรรณ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านปล้อง และตัวแทนผู้ใหญ่บ้าน

1. ปัญหาเรื่องน้ำอุปโภคบริโภค และด้านการเกษตร

- หมู่ที่ 1 บ้านเหล่า มีความต้องการต่อท่อน้ำ (ท่อ PE) เพื่อส่งน้ำเข้าพื้นที่การเกษตร
- หมู่ที่ 4 บ้านปล้องเหนือ จำนวน 2 ฝาย (1) มีความต้องการซ่อมแซมฝายบ้านบนดอยให้สูงขึ้น โดยเสริมฝายให้มีความสูงขึ้น (2) มีความต้องการสร้างฝายกักเก็บน้ำบริเวณทุ่งม่วง เพื่อใช้ประโยชน์ในการทำเกษตรในช่วงฤดูแล้ง 60 เซนติเมตร เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้งให้ได้มาก เพื่อทำการเกษตรในฤดูแล้ง
- หมู่ที่ 12 บ้านปล้องล่าง มีความต้องการต่อท่อน้ำ PVC เข้าสู่บ่อพักน้ำประปาหมู่บ้าน เพื่อนำมาใช้ในการเกษตร และการอุปโภคบริโภค

การประเมินความพึงพอใจ รุ่นที่ 77 ทต.บ้านปล้อง อ.เทิง จ.เชียงราย

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	94.74		-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	78.95	21.05	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	85.96	12.28	1.75	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	91.23	7.02	1.75	-
วิทยากรมีความรู้	96.49	3.51	-	-
สถานที่อบรม	82.46	17.54	-	-
สถานที่พัก	63.16	21.05	15.79	-
อาหารและเครื่องดื่ม	89.47	10.53	-	-

หมายเหตุ : มีผู้ส่งแบบประเมิน 57 คน จาก 57 คน

